

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 7/2021 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen susien metsästyksen myönnettävien poikkeuslupien käsittelystä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Emma Karin /vihr ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 7/2021 vp:

Miten hallitus varmistaa, että susien metsästyksen myönnettyistä poikkeusluvista jätetyt valitukset ehditään käsitellä asianmukaisesti eikä poikkeuslupien toimeenpanokiellon aikana myönnettävillä uusilla luvilla kierretä toimeenpanokiellossa olevia lupia?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Julkisella vallalla on oltava tehokkaat keinot, joilla taata ihmisten turvallisuus. Tästä syystä Suomen riistakeskus voi metsästyslain nojalla myöntää vahinko- ja turvallisuusperusteiset poikkeusluvut täytäntöön välittömästi ja valituksesta riippumatta. Muuten poikkeusluvut tulisivat voimaan vasta valitusajan jälkeen eli 37 vuorokauden kuluttua. Akuutti, ihmisten turvallisuuden suojaksi myönnetty poikkeuslupa ei olisi tehokas, jos sitä ei voida pistää välittömästi täytäntöön.

Suomen riistakeskus myönsi Tohmajärvellä poikkeusluvan koko lauman poistamiseksi 21.12.2020. Kyseinen susilauma oli aiheuttanut syksyn ja talven aikana useita koiravahinkoja, joista osa tapahtui maatalon pihassa. Lisäksi lauman yksilöt ovat käyneet säännöllisesti ihmisten pihoissa ja yhdessä tapauksessa susi oli myös seurannut koiraa ulkoiluttanutta ihmistä noin 300 metrin ajan, eikä ollut välittänyt huudoista tai karkotusyrytyksistä. Tilanteen oli käynyt tarkastamassa Suomen riistakeskuksen asiantuntijat sekä SusiLIFE:n, poliisin ja erätarkastajan yhteisparitio.

Ennen koko laumalle myönnettyä poikkeuslupaa riistakeskus oli myöntänyt alueelle poikkeusluvut susien karkottamiseksi ja häiritsemiseksi 14.11.–4.12.2020 ja 9.–29.12.2020 Susilauman käyttäytyminen ei muuttunut useista karkotusyrytyksistä huolimatta. Tämän vuoksi riistakeskus myönsi poikkeusluvan koko lauman poistamiseksi turvallisuusperusteella. Päätöstä edelsi kokonaisvaltainen luontodirektiivin mukainen harkinta. Päätöksestä valitettiin ja Itä-Suomen hallinto-oikeus asetti poikkeusluvan täytäntöönpanokieltoon.

Susien pihakäynnit jatkuivat edelleen, jonka vuoksi riistakeskus myönsi Tohmajärvelle poikkeusluvan yhden suden tappamiseksi 29.12.2020 Päätöksestä valitettiin Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Susi ammuttiin 30.12.2020 Uutisiin asia nousi, koska Itä-Suomen hallinto-oikeus asetti poikkeuslupapäätöksen täytäntöönpanokieltoon 31.12.2020 Susien pihakäynnit jatkuivat edelleen ja Suomen riistakeskus antoi uuden poikkeusluvan yhden suden tappamiseen 20.1.2021, mistä valitettiin myös hallinto-oikeuteen. Poikkeusluvan saaja aloitti pyynnin 21.1.2021 ja haavoitti

pyynnin kohteena ollut sutta. Susi lopetettiin poliisin määräyksellä 22.1.2021. Samana päivänä hallinto-oikeus asetti poikkeuslupapäätöksen täytäntöönpanokieltoon.

Nämä kaksi suden ampumista päivää ennen hallinto-oikeuden asettamaa täytäntöönpanokieltoa ovat aiheuttaneet joissain ihmetystä ja suuttumusta. Toisaalta paikalliset asukkaat ovat ihmetelleet hallinto-oikeuden asettamia täytäntöönpanokieltoja tilanteessa, josta on jo ohjaavaa oikeuskäytäntöä sekä oikeuskanslerin linjauksia. Oikeuskansleri on jo vuonna 2004 ratkaisussaan (OKV/1277/1/2003) todennut, että:

”... erityisesti perusoikeutena ja ihmisoikeutena taatun turvallisuuden ylläpitäminen on julkisen vallan ensisijainen tavoite. Julkisen vallan on varauduttava toimiin ja käytettävä niitä siten, että turvattomuutta aiheuttavat eläimet saadaan torjutuksi ja vakavimmissa tapauksissa hävitetyiksi. Silloin kun petoeläin havaitaan paikassa, jossa on ilmeinen vaara, että ihmisen turvallisuus on uhattuna, on selvää, että uhka torjutaan. Äärimmäisenä keinona on pedon lopettaminen. Arviointi on osaltaan perustettava luontodirektiivin 16 artiklan poikkeusperusteisiin.”

Suomen riistakeskuksen sutta koskevista poikkeusluvista valitetaan usein. Valituksista seuraa oikeuskäsittely ja jos sen aikana käy ilmi, että poikkeuslupa on myönnetty metsästyslain tai luontodirektiivin vastaisesti, ohjaa ratkaisu Suomen riistakeskuksen poikkeuslupaharkintaa siitä eteenpäin.

Tuomioistuimet ovat jo antaneet useita ratkaisuita, jotka riistakeskus ottaa harkinnassaan huomioon. Korkein hallinto-oikeus (KHO) on esimerkiksi julkaissut vuosikirjassaan ratkaisun turvallisuusperusteella myönnetyn poikkeusluvun kriteereistä (KHO:2020:29, 19.3.2020) ja tämä ratkaisu on ohjannut Suomen riistakeskuksen harkintaa myös Tohmajärven tapauksessa. Vuosikirjaratkaisussa KHO katsoi, että muuta tyydyttävää ratkaisua ei tapauksessa ollut, koska tehdyt karkotukset eivät olleet muuttaneet susien käyttäytymistä. Lisäksi oikeuskanslerinvirastolle on kanneltu Suomen riistakeskuksen poikkeuslupien välittömästä täytäntöönpanosta. Kanteluihin tehdyissä ratkaisuissa ei kuitenkaan ole nähty huomautettavaa riistakeskuksen toiminnassa.

Myös tuoreessa EU-tuomioistuimen ennakkoratkaisussa (C-88-19) todetaan, että jäsenvaltion on annettava säännökset, joiden avulla yleisen turvallisuuden takaamiseksi tehtävät poikkeukset voidaan myöntää riittävän ajoissa.

Jos ajaudutaan tilanteeseen, jossa Suomen riistakeskuksen vahinko- ja turvallisuusperusteella tekemät poikkeusluvut asetetaan systemaattisesti täytäntöönpanokieltoon, paine turvallisuutta uhkaavien susien hoitamisesta siirtyy kaikissa tapauksissa poliisille. Tämä olisi vastoin Suomen susikannan hoitosuunnitelmaa, jossa on tehty selkeä työnjako poliisin ja Suomen riistakeskuksen välille, jotta poliisin työaikaa ei sidottaisi tapauksiin, jotka kuuluvat selkeästi riistahallinnolle.

Helsingissä 19.2.2021

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä